

PROGRAM DZIAŁAŃ
NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
W POWIECIE GRAJEWSKIM
NA LATA 2014-2020

Wstęp

Niepełnosprawność – oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Specyficzne potrzeby osób niepełnosprawnych uwzględnione są w przepisach prawa dotyczących niemal wszystkich aspektów organizacji i funkcjonowania społeczeństwa. Istnieje też odrębne ustawodawstwo regulujące szczególnie istotną dla niepełnosprawnych obywateli sferę zawodowej i społecznej rehabilitacji oraz zatrudniania. Jednak mimo wielu wysiłków i znaczących nakładów finansowych nadal znaczna część niepełnosprawnych obywateli naszego powiatu doświadcza, nie z własnej winy, szeregu ograniczeń utrudniających im normalne i satysfakcjonujące życie.

W związku z powyższym, a także zgodnie z art. 35a ust. 1 pkt 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, który zobowiązuje powiat do opracowania powiatowego programu na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:

- rehabilitacji zawodowej i zatrudniania,
- rehabilitacji społecznej,
- przestrzegania praw osób niepełnosprawnych

opracowano „Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie grajewskim na lata 2014 – 2020”.

U podstaw opracowanego programu jest uznanie, że osoby niepełnosprawne mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz do korzystania na zasadzie równości z praw i obowiązków ustanowionych dla wszystkich obywateli – bez względu na rodzaj, przyczynę i stopień niepełnosprawności.

Prawa te wynikają z konstytucji RP, Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, Konwencji Praw Dziecka, Standardowych Zasad Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych, aktów prawa międzynarodowego i wewnętrznego.

Mamy nadzieję, że realizacja programu przy ścisłej współpracy z instytucjami, gminami, organizacjami pozarządowymi i fundacjami itp. wpłynie na poprawę życia osób niepełnosprawnych oraz ich rodzin.

CELE STRATEGICZNE

1. Eliminowanie czynników powodujących niepełnosprawność.
2. Stwarzanie warunków do rehabilitacji fizycznej, psychicznej, zawodowej i społecznej.
3. Dążenie do integracji osób niepełnosprawnych ze społeczeństwem.
4. Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, pracy zawodowej, kulturze i rekreacji.

CELE OPERACYJNE

1. Profilaktyka i oświata zdrowotna.
2. Interwencja, przeciwdziałanie sytuacjom kryzysowym związanym z powstaniem niepełnosprawności, leczenie i pomoc terapeutyczna.
3. Oświata i kształcenie.
4. Poradnictwo, szkolenie zawodowe oraz zatrudnianie.
5. Integracja społeczna i środowisko życia codziennego.
6. Ochrona socjalna i ekonomiczna.

CEL OPERACYJNY 1

Profilaktyka i oświata zdrowotna

Uzasadnienie wyboru celu

Podjęcie działań mających na celu zapobieganie niepełnosprawności poprzez działania edukacyjne lub też zmniejszanie skutków już istniejącej niepełnosprawności. Oświata zdrowotna ma na celu podejmowanie, rozwijanie umiejętności prowadzenia zdrowego stylu życia i zachowania zdrowia, kształtowania przyjaznego środowiska społecznego, relacji i sposobu komunikowania się ludzi w rodzinie, miejscu nauki i pracy. Może ona pomóc zapobiec wystąpieniu niepełnosprawności lub też taką niepełnosprawność zminimalizować.

W profilaktyce niepełnosprawności i w ograniczaniu jej skutków szczególne znaczenie ma zapobieganie wypadkom (np. drogowe, w gospodarstwie domowym, itp.).

Zadania:

1. Podjęcie działań na rzecz rozwoju informacji społeczeństwa na temat głównych przyczyn niepełnosprawności.
2. Propagowanie zdrowego stylu życia (aktywność fizyczna, odpowiedni sposób odżywiania, ograniczanie palenia tytoniu oraz spożycia alkoholu, leków, itp.).
3. Podjęcie działań na rzecz ograniczania niepełnosprawności wynikłej na skutek wypadków przy pracy i chorób zawodowych, wypadków drogowych oraz w gospodarstwie domowym.
4. Dążenie do integracji samorządów lokalnych, organizacji pozarządowych, szkół, zakładów pracy, instytucji kultury itd. na rzecz kształtowania środowiska lokalnego, właściwego sposobu komunikowania się w rodzinie, szkole.

Metody:

1. Informacja o przyczynach niepełnosprawności (np. środki masowego przekazu, prelekcje).
2. Propagowanie zdrowego stylu życia, a przede wszystkim rozwoju aktywności mieszkańców np. poprzez uczestnictwo w różnych formach aktywności fizycznej.
3. Podjęcie działań sprzyjających poprawie sytuacji socjalno – bytowej przez aktywizację zawodową bezrobotnych oraz poszukujących pracy, udzielanie wsparcia rodzinom w których występuje ubóstwo.
4. Podjęcie działań na rzecz rozwoju badań profilaktycznych i okresowych w celu eliminowania występowania chorób, wypadków, chorób zawodowych.
5. Prowadzenie akcji uświadamiających i profilaktycznych w zakresie ruchu drogowego – organizowanie akcji policyjnych (np. dni świąteczne, pogadanki wśród dzieci i młodzieży).
6. Prowadzenie konkursów szczególnie wśród dzieci i młodzieży w zakresie pomocy przedmedycznej oraz o ruchu drogowym.

Efekty:

1. Zwiększenie wiedzy mieszkańców powiatu w zakresie przyczyn niepełnosprawności oraz możliwości jej zapobiegania.
2. Zmniejszenie występowania chorób, wypadków przy pracy oraz drogowych.
3. Poprawa kondycji finansowej osób i rodzin zagrożonych niepełnosprawnością.
4. Zintegrowanie działań różnych podmiotów na rzecz profilaktyki i oświaty zdrowotnej.

CEL OPERACYJNY 2

Interwencja, przeciwdziałanie sytuacjom kryzysowym związanym z powstawaniem niepełnosprawności, leczenie i pomoc terapeutyczna

Uzasadnienie wyboru celu:

Pojawienie się niepełnosprawności może nieść za sobą dramatyczne skutki zarówno dla osoby niepełnosprawnej jak i dla jej rodziny. W związku z tym osoba ta oraz jej rodzina powinna uzyskać profesjonalną pomoc.

W celu zapobiegania, wyeliminowania lub zminimalizowania skutków niepełnosprawności należy wprowadzić na jak najwcześniejszym etapie rozwoju choroby fachowego leczenia, pomocy medycznej i psychologicznej, stałego monitorowania upośledzenia, niepełnosprawności. Działania terapeutyczne mogą znacznie ograniczyć skutki upośledzenia lub niepełnosprawności poprzez odzyskanie fizycznej i innej funkcjonalnej sprawności w drodze rehabilitacji medycznej oraz umożliwienie dalszego naturalnego rozwoju, a także zlikwidowanie lub ograniczenie potrzeby stałej pielęgnacji.

Zadania:

1. Rozwój poradnictwa medycznego, psychologicznego, psychiatrycznego i socjalnego oraz pedagogicznego.
2. Podejmowanie działań na rzecz fachowego leczenia medycznego, wczesnej kompleksowości i ciągłości rehabilitacji.
3. Objęcie szczególną opieką kobiet z patologią ciąży.
4. Podejmowanie działań na rzecz upowszechniania potrzeby wczesnej rehabilitacji.
5. Podejmowanie działań zmierzających do stworzenia specjalistycznej rehabilitacji.
6. Wspieranie organizacji warsztatów terapeutycznych.
7. Wspieranie rozwoju placówek zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze, sprzęt rehabilitacyjny.
8. Wspieranie rozwoju rehabilitacji środowiskowej jako zespołu zintegrowanych i społecznych działań.
9. Otaczanie opieką, terapią, rehabilitacją oraz pomocą socjalną osób niepełnosprawnych np. z zaburzeniami psychicznymi.
10. Podejmowanie działań na rzecz dofinansowania do środków kompensujących utratę danej funkcji organizmu (np. przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze, sprzęt rehabilitacyjny).
11. Podejmowanie działań na rzecz likwidacji barier architektonicznych w jednostkach świadczących usługi medyczne oraz rehabilitacyjne.
12. Podejmowanie działań na rzecz modernizacji, budowy i rozbudowy obiektów służących rehabilitacji.

Metody:

1. Uświadamianie potrzeby wczesnego leczenia oraz wdrażania wczesnej rehabilitacji już w trakcie pobytu pacjenta na oddziale szpitalnym w związku z ostrym zachorowaniem lub urazem.
2. Stwarzanie możliwości kontynuowania rehabilitacji w domu pacjenta w okresie poszpitalnym (np. dofinansowanie do sprzętu rehabilitacyjnego).
3. Inicjowanie tworzenia dobrze wyposażonych, aktywnych lokalnych ośrodków i zakładów rehabilitacji.
4. Uświadamianie potrzeby rehabilitacji indywidualnej i zbiorowej (np. osoby po amputacji piersi AMAZONKI).
5. Inicjowanie udziału rodzin w procesie rehabilitacji osób niepełnosprawnych (np. osoby z zaburzeniami psychicznymi, upośledzeniem umysłowym).
6. Wspieranie organizacji warsztatów terapeutycznych.

7. Stwarzanie możliwości korzystania z fachowej rehabilitacji podczas pobytu na turnusie rehabilitacyjnym (dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów).
8. Wspieranie tworzenia grup terapeutycznych dla osób niepełnosprawnych oraz członków ich rodzin – prowadzonych przez wykwalifikowanych specjalistów.
9. Organizacja wystaw i aukcji prac osób niepełnosprawnych wytworzonych w ramach warsztatów terapeutycznych, a przez to integracja ze społecznością lokalną.

Efekty:

1. Uświadomienie potrzeby rozwoju specjalistycznych usług.
2. Wskazanie na potrzebę utworzenia nowych punktów rehabilitacji.
3. Wzrost dostępności do usług leczniczych, rehabilitacyjnych i terapeutycznych.
4. Powstanie punktu zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny.
5. Zwiększenie liczby osób objętych leczeniem, rehabilitacją i terapią.

CEL OPERACYJNY 3

Oświata i kształcenie

Uzasadnienie wyboru celu:

Niepełnosprawnym dzieciom i młodzieży należy umożliwić osiągnięcie jak najwyższego poziomu własnego rozwoju. Stworzyć warunki do w miarę samodzielnego uczęszczania do ogólnie dostępnych przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjów ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych i wyższych. Umożliwić naukę w szkolnictwie specjalnym.

Wykształcenie pozwoli osobom niepełnosprawnym osiągnąć jak największą samodzielność ekonomiczną oraz przyczyni się do ich rozwoju społecznego.

Zadania:

1. Inicjowanie likwidacji barier architektonicznych, urbanistycznych, komunikacyjnych i społecznych ograniczających korzystanie z placówek oświaty.
2. Zapewnianie nauki i rehabilitacji w placówkach specjalistycznych.
3. Inicjowanie tworzenia integracyjnych przedszkoli (grup), szkół (klas).
4. Eliminowanie indywidualnego nauczania.
5. Inicjowanie działań na rzecz rozszerzenia kształcenia kadry pedagogicznej w zakresie pedagogiki specjalnej.

Metody:

1. Organizowanie konferencji na temat oświaty osób niepełnosprawnych, wdrażania nowych metod nauczania przy wykorzystaniu najnowszych środków dydaktycznych.
2. Popularyzacja klas integracyjnych oraz szkolnictwa specjalnego.
3. Popularyzowanie inicjatyw dotyczących integracji oraz wyrównywania szans życiowych i przeciwdziałania izolacji dzieci i młodzieży niepełnosprawnej fizycznie i umysłowo.
4. Promowanie szkół dostosowanych do potrzeb wszystkich dzieci i integrującej środowisko.
5. Propagowanie możliwości uzyskania dofinansowania dla uczących się osób niepełnosprawnych w szkołach wyższych.
6. Debata na temat edukacji specjalnej i integracyjnej oraz kształcenia ogólnodostępnego.

Efekty:

1. Utworzenie przedszkoli i klas integracyjnych.
2. Likwidacja barier w ogólnodostępnych placówkach oświatowych.
3. Umożliwienie niepełnosprawnym zdobycia wykształcenia.
4. Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie integracji i kształcenia.

CEL OPERACYJNY 4

Poradnictwo, szkolenie zawodowe oraz zatrudnianie

Uzasadnienie celu:

Realizacja potrzeb osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy w zakresie szkolenia i przekwalifikowania zawodowego dostosowana do potrzeb lokalnego rynku pracy oraz zgodna z zainteresowaniem i możliwościami samych zainteresowanych zwiększa szansę na zatrudnienie. Zatrudnienie dla osoby niepełnosprawnej ma znaczenie nie tylko ekonomiczne, ale także istotny wymiar społeczny. Praca daje osobie niepełnosprawnej poczucie własnej wartości, samodzielności ekonomicznej i realizacji poprzez pracę.

Zadania:

1. Ocena potrzeb w zakresie utworzenia ośrodków kształcenia i szkoleniowych.
2. Promowanie tworzenia stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych wśród pracodawców.
3. Tworzenie i realizacja programów na rzecz zatrudnienia osób niepełnosprawnych.
4. Promowanie wśród pracodawców informacji o preferencyjnych warunkach zatrudnienia osób niepełnosprawnych.
5. Promowanie i organizowanie zatrudnienia niepełnosprawnych w ramach programów celowych PFRON.
6. Wspieranie działań na rzecz utworzenia zakładu aktywności zawodowej w powiecie.
7. Propagowanie korzystnych warunków i zasad korzystania ze środków PFRON przez pracodawców i osoby niepełnosprawne w zakresie rehabilitacji zawodowej.
8. Informowanie pracodawców o korzyściach płynących z zatrudniania osób niepełnosprawnych.

Metody:

1. Przeprowadzenie ankiety wśród młodzieży w celu dokonania rozpoznania dotyczącego dalszych planów życiowych młodzieży niepełnosprawnej.
2. Organizacja konferencji, przygotowywanie ulotek informacyjnych. Podawanie informacji w lokalnej prasie i mediach dla pracodawców o preferencjach w zakresie dostosowywania miejsc pracy i zatrudniania osób niepełnosprawnych oraz zasadach korzystania ze środków PFRON.
3. Organizowanie konferencji, spotkań i debat poświęconych rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych.
4. Organizowanie spotkań z niepełnosprawnymi absolwentami w celu zapoznania z sytuacją panującą na lokalnym rynku pracy oraz pomocy w znalezieniu zatrudnienia zarejestrowanym w PUP.
5. Przyznawanie osobom niepełnosprawnym środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej.
6. Współpraca między podmiotami zajmującymi się rehabilitacją zawodową osób niepełnosprawnych.
7. Szkolenie i przekwalifikowanie zawodowe osób niepełnosprawnych dostosowane do potrzeb lokalnego rynku pracy.
8. Organizacja doradztwa organizacyjno-prawnego i ekonomicznego w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej lub rolniczej podejmowanej przez osoby niepełnosprawne.
9. Współpraca z organami rentownymi oraz terenowym inspektorem pracy.

Efekty:

1. Zwiększenie szans przeszkolonych osób niepełnosprawnych na zatrudnienie.
2. Wzrost liczby zatrudnionych osób niepełnosprawnych.
3. Zwiększenie szans awansu zawodowego.
4. Poprawa sytuacji rodzin zagrożonych ubóstwem.

CEL OPERACYJNY 5

Integracja społeczna i środowisko życia codziennego

Uzasadnienie wyboru celu:

Osobom niepełnosprawnym należy umożliwić prowadzenie w miarę samodzielnego i pełnego życia społecznego, korzystania z usług i urządzeń, które gwarantują samodzielność, dostępność do budynków użyteczności publicznej, budynków mieszkalnych, transportu, łączności, obiektów kultury i sportu itd.

Zadania:

1. Podejmowanie działań na rzecz likwidacji barier architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych na terenie powiatu.
2. Podejmowanie działań na rzecz dostępu do informacji przekazywanych przez środki masowego przekazu.
3. Podejmowanie działań mających na celu przestrzeganie zapisów prawa budowlanego w zakresie budownictwa pozbawionego barier architektonicznych.
4. Podejmowanie działań w celu umożliwienia osobie niepełnosprawnej korzystania ze sprzętu gospodarstwa domowego, sprzętu codziennego użytku itp.
5. Propagowanie najlepszych rozwiązań w zakresie prawa budowlanego.
6. Propagowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w sporcie, kulturze, rekreacji i turystyce.

Metody:

1. Dofinansowanie kosztów działalności istniejącego WTZ.
2. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych.
3. Utworzenie bazy informacyjnej o obiektach pozbawionych barier.
4. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.
5. Współpraca z instytucjami administracji rządowej i samorządowej, Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, a także z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych, w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych w powiecie grajewskim, szczególnie w zakresie likwidacji barier architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji.
6. Tworzenie informacji o planowanych imprezach dla osób niepełnosprawnych (sportowych, rozrywkowych, turystycznych itp. na terenie powiatu).

Efekty:

1. Zwiększenie liczby obiektów użyteczności publicznej pozbawionych barier.
2. Zwiększenie liczby dostępnych środków transportu przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych.
3. Zwiększenie liczby mieszkań dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych.
4. Przestrzeganie prawa budowlanego w zakresie budownictwa bez barier.
5. Stworzenie warunków do korzystania ze sprzętu gospodarstwa domowego, codziennego użytku itp.
6. Zwiększenie liczby osób niepełnosprawnych biorących udział w różnych imprezach.

CEL OPERACYJNY 6

Ochrona socjalna i ekonomiczna

Ochroną socjalną i ekonomiczną należy objąć w szczególności osoby niepełnosprawne. Należy dostarczyć informacji dotyczących przysługujących im ulg i uprawnień. Dostarczyć porady i pomocy na temat usług i udogodnień, które mogą zaspokoić ich potrzeby. Celem tej ochrony jest zagwarantowanie równych szans do rozwijania osobistej autonomii, samodzielności ekonomicznej i integracji społecznej.

Zadania:

1. Diagnoza potrzeb osób niepełnosprawnych.
2. Propagowanie informacji o przysługujących prawach dla osób niepełnosprawnych. Informowanie o możliwości uzyskania dofinansowania.
3. Uzasadnienie wyboru celu w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.
4. Propagowanie informacji o jednostkach, organizacjach pozarządowych i fundacjach, w których osoby niepełnosprawne mogą uzyskać wsparcie.
5. Podejmowanie działań na rzecz tworzenia i rozszerzenia placówek pomocy (np. centrum integracji społecznej, zespół zakładów opieki długoterminowej).

Metody:

1. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami oraz ośrodkami pomocy społecznej.
2. Współpraca w zakresie zebrania informacji o indywidualnych potrzebach osób niepełnosprawnych.
3. Otoczenie opieką socjalną osób niepełnosprawnych.
4. Upowszechnianie informacji o organizacjach pozarządowych, fundacjach oraz instytucjach świadczących pomoc osobom niepełnosprawnym.

Efekty:

1. Przeciwdziałanie marginalizacji i dyskryminacji osób niepełnosprawnych.
2. Analiza potrzeb i ocena sytuacji osób niepełnosprawnych.
3. Zminimalizowanie skutków sytuacji trudnych.
4. Zapewnienie samodzielności ekonomicznej i integracji społecznej.
5. Zwiększenie liczby osób korzystających z dofinansowania w ramach rehabilitacji zawodowej i społecznej.

ZAKOŃCZENIE

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grajewie opracowało Powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych przy ścisłej współpracy z samorządami lokalnymi, instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie powiatu.

Powyższy program może być modyfikowany i uzupełniany przez ww. instytucje w celu rozszerzenia zakresu tematycznego.

Program realizowany będzie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, środków własnych samorządów, środków pozyskanych na realizację programów celowych, środków uzyskanych od sponsorów, funduszy unijnych oraz z innych źródeł.

Program opracowała:

Anna Maria Świdorska

Kierownik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Grajewie